

Emitujući 336 hiljada tona sumpor dioksida u 2018. godini, i 309 hiljada u 2019. EPS je višestruko (6 puta više od dozvoljenog) prekoračio dozvoljene emisije.

Obaveza Srbije da primenjuje NERP, i EPS-a da se uskladi sa godišnjim maksimalnim emisijama sumpor dioksida, azotnih oksida i praškastih materija, nastupila je 1. januara 2018. godine, u skladu sa odlukom Ministarskog saveta Energetske zajednice o primeni Direktive o velikim ložištima EU. NERP se odnosi na velika postrojenja za sagorevanje (termoelektrane) koja se ne mogu uskladiti sa godišnjim graničnim koncentracijama zagađujućih materija iz važeće Direktive EU o velikim ložištima, pa alternativno primenjuju NERP kao instrument za smanjenje emisija štetnih po zdravlje i životnu sredinu. NERP-om je propisano da godišnje emisije sumpor dioksida ne mogu da prelaze 54,5 hiljada tona godišnje.

Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) podneo je danas Višem sudu u Beogradu, tužbu protiv JP Elektroprivreda Srbije (EPS), zbog ugrožavanja zdravlja građana Republike Srbije, a usled višestrukog prekoračenja dozvoljenih emisija sumpor dioksida iz termoelektrana Nikola Tesla i Kostolac.

Ovom tužbom RERI nastoji da pred sudom zaštiti zdravlje i pravo građana Srbije na zdravu životnu sredinu i da obezbedi da u budućnosti termoelektrane ne emituju sumpor dioksid iznad granice maksimalnih godišnjih dozvoljenih emisija. U 2018. i 2019. godini termoelektrane u vlasništvu EPS-a emitovale su oko 300 hiljada tona ovog otrovnog gasa godišnje, iako je Nacionalnim planom za smanjenje emisija (NERP), koji je Srbija dužna da primenjuje od 1. januara 2018, dozvoljeno najviše 55 hiljada tona godišnje.

Tužba je usledila nakon nekoliko uzastopnih zahteva za vanredni inspekcijski nadzor, nad termoelektranama kojima upravlja EPS, a koje su obuhvaćene NERP-om, i zahteva da nadležne institucije obezbede primenu i poštovanje zakona iz oblasti zaštite životne sredine. „Izgleda da nam je jedino preostalo da od suda očekujemo da obezbedi primenu propisa, jer Vlada Srbije i nadležno ministarstvo to ne žele da učine“ izjavio je Jovan Rajić, advokat RERI-ja i dodao: „poštovanje NERP-a i usaglašavanje sa emisijama koje su utvrđene NERP-om je zakonska obaveza koja proističe iz međunarodnog ugovora koji je Srbija potpisala i obavezala se da ga primenjuje. Pored ugrožavanja zdravlja i životne sredine prekoračenje emisija sumpor dioksida ozbiljno ugrožava i vladavinu prava i ustavni poredak Republike Srbije“.

EPS-ove termoelektrane spadaju među najveće zagađivače sumpor dioksidom u Evropi. TENT i Kostolac emituju u proseku 35 puta više sumpor dioksida od prosečne termoelektrane u EU. Dok se u EU emituje oko 600 hiljada tona sumpor dioksida godišnje samo TENT i Kostolac emituju 300 hiljada tona sumpor dioksida godišnje.

„Imajući u vidu direktne dokaze linearne zavisnosti koncentracije sumpor dioksida u vazduhu od emisije ovog gasa u mega tonama na godišnjem nivou, jasno je da je neminovna posledica značajno oštećenje zdravlja i povećanje smrtnosti stanovnika u izloženim oblastima Republike Srbije“, zaključak je izveštaja o uticaju sumpor dioksida na zdravlje, koji je priložen uz tužbu RERI-ja, a izrađen za potrebe ove tužbe od strane eksperta - pulmologa i doktora medicinskih nauka. „Još jedan važan aspekt je činjenica da su sumpor dioksid (SO₂) i amonijak (NH₃) najznačajniji izvori stvaranja sekundarnih PM čestica, i to naročito manjih finih čestica PM_{2.5} koje su bliže nižim slojevima vazduha koji udišemo, pa dospevaju duboko u pluća i time bolje prodiru u ljudski organizam gde izazivaju različita oštećenja organa, tako da štetni efekti sumpor dioksida po zdravlje obuhvataju i većinu efekata čestičnog zagađenja“, navedeno je dalje u izveštaju.

Svedoci smo, nažalost, loše prakse da u Srbiji sudovi moraju da obavežu državu i javna preduzeća pod njenom kontrolom, da poštuju sopstvene propise i međunarodno prihvaćene obaveze, a sve kako bi zaštili zdravlje sopstvenih građana.

Izvor: reri.org.rs